

رواق کتاب

کتاب «درس و داستان» گزیده‌ای از امالی شیخ صدوق منتشر شد

معارف به زبان امروز

کتاب «درس و داستان» گزیده‌ای از امالی شیخ صدوق از سوی انتشارات به‌نشر منتشر شد.
به گزارش روابط عمومی انتشارات به‌نشر، کتاب «درس و داستان» یازنویسی روان و داستانی از روایات کتاب «الامالی» شیخ صدوق (از علمای بزرگ شیعه در قرن ۴ هجری) با محوریت اخلاق و معارف اسلامی و موضوعات اعتقادی است که در ۲۱بخش تدوین شده و با زبانی روان، محتوای آموزنده‌ای از جمله خدشناسی، نیایش، تاریخ اسلام، سبک زندگی و کرامات اهل بیت(ع) را ارائه می‌دهد. در این اثر، محمد هادی زاهدی، مترجم کتاب سعی کرده گزیده‌ای از روایات شیعی و احادیث ائمه معصومین(ع) متناسب با زمان و روزگار ما را با ترجمه دقیق در مباحث اخلاقی و اجتماعی ترجمه کند. متن اصلی «امالی» به عربی و گاه پیچیده است، اما او در کتاب «درس و داستان» آن را به زبان ساده و داستانی تبدیل کرده که موجب آشنایی بیشتر نوجوانان و جوانان با معارف دینی در قالب روایت‌هایی شیرین، قابل فهم و تأثیرگذار می‌شود. این اثر به‌تازگی از سوی انتشارات به‌نشر با طراحی جلد احسان جعفر پیشه و صفحه‌آرایی علی جاسبی نیا در ۳۰۰ صفحه، قطع رقعی و شمارگان هزار نسخه منتشر شده و با قیمت ۲۵۰هزار تومان در فروشگاه‌های «به‌نشر» و سایت www.behnashr.ir در دسترس علاقه‌مندان قرار دارد.

محمدهادی زاهدی، از نویسندگان فعال در حوزه ادبیات دینی و تربیتی است که آثارش معمولاً مورد استقبال مخاطبان نوجوان و جوان قرار گرفته است. او در کتاب‌های خود سعی می‌کند با ترکیب داستان و درس، مفاهیم عمیق را به شکلی جذاب ارائه دهد. کتاب‌های «شهادت‌نامه امام حسین(ع) و شهیدان کربلا»، «یک ققمه‌دریا»... از دیگر آثار منتشر شده او در انتشارات به‌نشر است. در بخشی از کتاب «درس و داستان» با عنوان بهشت در برابر یک دانه خرما می‌خوانیم: «امام صادق(ع) فرمود: خدا به داود پیامبر وحی کرد ای داوود! بنده من یک کار نیک به درگاه من می‌آورد و من او را برای همان یک کار به بهشت می‌برم. داوود گفت: آن چه کاری است پروردگار من؟ فرمود: این است که دل بنده مؤمن مرا شاد کند، حتی با یک دانه خرما. داوود گفت: خدای من، کسی که تو را می‌شناسد حق دارد در هیچ شرایطی از تو ناامید نشود».

تلفیق داستان‌های امروزی و تاریخی با محوریت کرامات امام رضا(ع)

«جزیره گمشده من» روایتی از توسل

رمان «جزیره گمشده من» اثر مظفر سالاری توسط انتشارات به‌نشر(وابسته به آستان قدس رضوی) منتشر شد. به گزارش روابط عمومی انتشارات به‌نشر، این رمان جذاب که در ژانر رمان رضوی قرار دارد، با روایتی دوخطی داستانی ترکیبی از ماجراهای امروزی و تاریخی را با محوریت کرامات امام رضا(ع) به تصویر می‌کشد. داستان در دوزمان مختلف روایت می‌شود: روایت امروزی، زندگی زهره، دختری با گذشته‌ای تلخ است که با چالش‌های روحی و عاطفی دست و پنجه نرم می‌کند و به همراه مادر خوانده‌اش (خانم سلطان) از طریق کتاب‌خوانی به آرامش می‌رسد. روایت تاریخی این اثر روایتگر ماجرای زندگی یک زن هندی و مرد ایرانی است که پس از غرق شدن کشتی شان در قرن‌های گذشته، در جزیره‌ای دورافتاده گرفتار می‌شوند و پس از آشنایی با یکدیگر ازدواج زندگی جدیدی را آغاز می‌کنند. این اثر به قلم حجت‌الاسلام مظفر سالاری، نویسنده و پژوهشگر یزدی، از چهره‌های شاخص ادبیات داستانی مذهبی معاصر نوشته شده که با خلق آثاری جذاب و پژوهش‌محور توانسته پیوندی نوین میان معارف دینی و ادبیات روایی ایجاد کند. سالاری در این اثر با بهره‌گیری از تکنیک‌های خلاقانه، از روایت‌های چندلایه (داستان در داستان) به سبک آثار کلاسیک مانند هزارویک شب استفاده می‌کند و تلفیق تاریخ و تخیل را با نثری روان و امروزی پیش می‌برد و با تمرکز بر کرامات اهل بیت(ع) به‌ویژه امام رضا(ع)، به تبیین لقب «معین الضعفا» پرداخته و نشان می‌دهد چگونه توسل به ایشان می‌تواند گره‌های زندگی را بگشاید و در نهایت سه روایت به ظاهر مجزا اما درهم تنیده را پیش می‌برد که همگی به موضوع امید به رحمت الهی ختم می‌شوند. ترکیب جذاب روایت عاشقانه، تاریخی و مذهبی، بهره‌گیری از زبان روان و توصیفات دقیق شخصیت‌ها، شخصیت‌پردازی دقیق و گفت‌وگوهای اثرگذار، روایت مدرن با الهام از داستان‌های کهن، پرداخت عاطفی و امیدبخش به مضامین معنوی و پایان‌بندی تأثیرگذار که حس زیارت امام رضا(ع) را در خواننده ایجاد می‌کند از ویژگی‌های منحصر به فرد کتاب «جزیره گمشده من» است. «جزیره گمشده من» به‌تازگی توسط انتشارات به‌نشر با طراحی جلد محسن دستانی، در ۲۷۶ صفحه، قطع رقعی و شمارگان ۴هزار نسخه منتشر شده و با قیمت ۲۸۰هزار تومان در فروشگاه‌های کتاب و محصولات فرهنگی انتشارات به‌نشر در مشهد و سراسر کشور و سایت www.behnashr.ir در دسترس علاقه‌مندان قرار دارد.

خادمان رضوی در تدارک سفره اربعین در مرز مهران

به گزارش آستان نیوز، آشپزخانه مرکزی آستان قدس رضوی از سال ۹۵ در نقطه صفر مرزی مهران برپا شده و حالا نزدیک به سه سال است که خادمانش با نزدیک شدن به اربعین حسینی شب و روز اینجا خدمت می‌کنند، عرق می‌ریزند و با لبخند، از زائران، ساده

و بی تکلف پذیرایی می‌کنند.

در هر شیفت، نزدیک به ۱۰۰ نفر لباس خدمت بر تن می‌کنند و هر نوبت با غذایی پذیرایی زائران می‌شوند؛ روزی قورمه‌سبزی، روز دیگر عدس‌پلو و برخی روزها ناگت و فلافل سرخ شده؛ ولی روزهایی که گرمای هوا بالا می‌رود، پارچ‌های آبدوخیار تازه و خنک، روی میزها

می‌نشیند تا حرارت راه را از تن زائران بیرون کند.

اینجاسه وعده کامل صبحانه، ناهار و شام برای هزاران زائر مهیاست. صدای همههمه خادمان، صدای خرد کردن سبزی‌ها و گاهی نوای زیرلب «لبیک یا حسین(ع)» خادمان، فضای آشپزخانه را به جایی میان کار و زیارت پیوند می‌دهد.

نگاهی به برخی از اجزای هنری ضریح در بقعه متبرک آفتاب هشتم(۲)

«پاسای»؛ آنجا که سر بر آستان رضا علیه السلام می گذاریم

محاوره زائر را فراهم می‌کند. از این باب، جنس طلای به کار رفته در ضریح را نماد خورشید و نقره را پرتویی از نور ماه دانسته‌اند که هر دو تمثیلی آسمانی‌اند. ضریح هم برای مزور و صاحب مضجع و هم برای زائر، خانه‌ای است بهشتی که تمام تصور انسانی از عوالم ملکوت و عالم علوی، در خانه بهشتی ضریح جمع است.

■ ضریح، اتاقکی از مجموعه هنرها

ضریح از منظر فرم، محفظه‌ای است مکعب مستطیل با عرض، طول و ارتفاع متغیر که پلان آن بیشتر مستطیل است و در نگاه نخست، اتاقکی است که مقبره را از فضای پیرامون جدا می‌کند. اجزای سازنده ضریح به ترتیب بدنه و اسکلت، ستون‌ها و چارچوب اصلی، پایه سنگی، گوی و ماسوره‌ها، لچکی‌ها، ترنجی‌ها، کتیبه‌های طلا و نقره، حواشی برجسته‌کاری، مشبک، زهوارها، میخ‌های تزئینی، پنجره‌ها، گلدان‌ها، سقف‌ها و کتیبه‌های سقف، نقاشی‌های داخل ضریح، تاج، در ضریح و پارچه روی مزار است (موسوی‌لر و یاقوتی، ۱۳۹۳: ۱۰۰).

بر پایه متون تاریخی، بر مرقد مطهر امام رضا(ع) پیش از قرار گرفتن ضریح روی مرقد سه صندوق مزار نصب شده بود. برخی قدمت نخستین صندوق را به دوره

ریحانه عامل نیک

است در ذهن و روح هر کدام از ما وابسته و بسته به خاطره و نمادی باشد، اما نمادهایی چون گنبد، ضریح و... عناصری هستند که آنچنان با مفهوم زیارت در هم تنیده شده‌اند که هر بیننده‌ای با مشاهده آن‌ها، به یاد زیارت و صاحبان حرم‌های مطهر می‌افتد. در مطلب گذشته از ضریح گفتیم و جایگاه آن در فرهنگ شیعی و اینکه معنای آن به چه صورت آمده و از هنر اسلامی و هنرند شیعه نیز صحبت کردیم. در فرصت امروز به این می‌پردازیم که این سازه شکات شکل از چه اجزایی ساخته شده و نقش و نگارهای استفاده شده در قسمت‌های مختلف آن را به چه معنایی تعبیر می‌کنند.

■ راهی برای وصل

گفتیم شکل اولیه ضریح را می‌توان به مشکلات تعبیر کرد، اما در نگاه دیگر و به صورت کلی با نظر به شکل چهارگوش ضریح به جلوه کعبه‌سان آن نیز می‌توان توجه کرد. در تمثیل ملکوتی عالم می‌توان ضریح را به عنوان عنصری بسان کعبه دید که از پوشیدگی و حجاب درآمده و راهی برای وصال به معشوق پیش روی عاشقان است؛ به نحوی که فرصتی برای تماس و

رواق خدمت

امیر علی مقدم | با نزدیک شدن به دهه آخر ماه صفر، مشهدالرضا(ع) خود را برای میزبانی میلیونی از زائرانی آماده می‌کند که با پای دل، از شهرها و روستاهای دور و نزدیک راهی حرم مطهر رضوی و پایتخت معنوی ایران می‌شوند.

به گزارش آستان نیوز، بنیاد کرامت آستان قدس رضوی در قالب یک بسیج گسترده خدماتی، فرهنگی، اجتماعی و پشتیبانی، با ساماندهی ۶ مؤسسه، مرکز و معاونت تخصصی ذیل خود، نقشه‌ای دقیق و عملیاتی برای میزبانی در شأن زائران ایام عزاداری شهادت امام رضا(ع) ترسیم کرده است.

■ پذیرایی بین راهی و اسکان اولیه

مؤسسه موقوفه خدمات زائر رضوی، مسئول اصلی برپایی موبک‌های بین راهی و ایستگاه‌های پذیرایی در چهار محور ورودی به مشهد شامل سرخس - مزدآوند، قوچان - چناران، تربت جام و تربت حیدریه - رباط سفید خواهد بود. این خدمات شامل توزیع صبحانه، میان وعده، چای و شربت است. همچنین در این مجتمع‌ها اسکان موقت و بین راهی زائران ارائه می‌شود؛ نقطه‌ای برای تجدیدقوا و استراحت در مسیر سفر و پیش از ورود به مشهد.

■ اسکان، عزاداری و هیئت ورزشکاران

مؤسسه تربیت بدنی بنیاد کرامت رضوی نیز با اختصاص خوابگاه‌ها و سالن‌های ورزشی خود، فضای اسکان درون شهری برای زائران فراهم و همزمان با برپایی غرفه‌های فرهنگی، مزین کردن مراکز با تمثال شهدا و برنامه روضه‌خوانی، زمینه‌ای برای شکل گیری هیئت عزاداری ورزشکاران فراهم کرده است. این هیئت قرار است ضمن برگزاری برنامه‌های متنوع سوگاری، از ساختمان تربیت بدنی تاحرم مطهر رضوی با همراهی پهلوانان و ورزشکاران، رسم عزاداری به جا آورد که جلوه‌ای از پیوند جوانمردی و معرفت را به نمایش خواهد گذاشت.

پادشاهی سنجر سلجوقی و حتی زمان تدفین امام(ع) ذکر کرده‌اند. اما درخصوص نصب ضریح بر بقعه، تاریخ مشخصی ذکر نشده است. در برخی منابع آمده است از دوره صفویه تا امروز پنج ضریح در حرم مطهر نصب شده است. در هنگام تماشای ضریح، چه این ضریحی که امروز پیش روی ماست و چه ضریحی که در موزه آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود، آنچه چشم را خیره می‌کند، مجموعه هنرهایی است که در آن گرد هم آمده‌اند. با گذشت حدود چهار دهه از زمان نصب ضریح پیشین یعنی ضریح شیر و شکر، به مرور زمان ارکان این ضریح مستهلک و روکش‌های نقره‌ای و طلایی آن ساییده شده و با وجود تعمیرات مکرر، به دلیل کمی ضخامت و فرورفتگی، از استحکام لازم برخوردار نبود، لذا ساخت ضریح پنجم مورد توجه قرار گرفت. ضریح آفتاب (سیمین و زرین) از دوره جمهوری اسلامی پس از فرسودگی ضریح چهارم یعنی ضریح «شیر و شکر» ساخته و جایگزین ضریح آن شده است. طراحی و ساخت این ضریح توسط استادان و هنرمندان بزرگی مانند محمود فرشچیان، محمد موحد، مصطفی خدادادزاده اصفهانی و خداداد کشتی‌آرایی صورت گرفته است. ضریحی به

امیرحسین همتی، مسئول آشپزخانه آستان قدس رضوی در مرز مهران با لبخند می‌گوید: «بزرگ‌ترین افتخار ما این است غذایی که در مشهد، در حرم مطهر امام رضا(ع) طبخ می‌شود. اینجا کنار مرز، سر سفره زائران اربعین قرار می‌گیرد. خیلی‌ها شاید هنوز به مشهد مشرف نشده‌اند، اما اینجا میهمان حرم مطهر می‌شوند».

www.qudsonline.ir

شکل مکعب مستطیل که بدنه و داخل آن به وسیله هنرهایی همچون خوشنویسی و کتیبه آرایی، قلم‌زنی و معرق خاتم، تزئین و آراسته شده است.

اما جز این مجموعه هنرها، اجزای ضریح که شرح آن رفت نیز هر کدام دارای مفهوم معنایی هستند. اجزای مختلف ضریح شریف رضوی به تفکیک همراه با تحلیل محتوایی، شامل موارد زیادی است. اما به نشانه ادب و تواضع ما نیز از پایین‌ترین جزء شروع به توضیح می‌کنیم.

■ شرح مفهومی دو جزء از اجزای ضریح

پاسنگ: در شرح و بیان پاسنگ که مقدمه هیئت ضریح از پایین است، می‌توان گفت از جنس مرمر به رنگ سبز و کرم، دارای ارتفاع ۱۰ سانتیمتر به ارتفاع ضریح مدد رسانده است. پاسنگ دارای رگه‌های سرخ رنگ است که تداعی‌گر خون ریخته و به صورت عمودی از داخل ضریح میل به بیرون دارد. این رگه‌ها به‌طور عام تحلیل و اشارتی است به شهادت جانشوز حضرت رضا(ع). این پاسنگ با ابزارخوردگی و تراش افقی، چشم‌اندازی شیدا به قامت ضریح داده است؛ شکست انواع سطوح و نرمی و پاخوری منعطف و فاقد لبه‌های تیز با منحنی‌های دلپذیر و نرم و با ایجاد حس آرامش بسیار در جسم و جان زائران و در چهارگوشه با ستون‌های قطور و تناوری که در ضمن ایجاد استقامت و صلابت، سبب استحکام در صورت و قوت بنای ضریح است.

پاسای یا پاسار: ضریح مبارک به‌طور کلی از پایین‌ترین قسمتی که با پاسنگ تماس مستقیم دارد، دارای عنصری است با نام پاسای که رابط ستون‌های چهارگانه با ضریح است. این قسمت نیز دارای نقوش و موارد مختص به خود است. در ضریح مطهر آفتاب در حرم مطهر رضوی، در قسمت پاسای با نقش گلدان‌هایی روبه‌رو می‌شویم. پایه ستون‌ها استحکامی ژرف به هیئت ستون‌ها می‌دهد. وجود گل‌های هشت پر و پنج پر که به صورت مکرر در گلدان پاسای وجود دارند می‌تواند نمادی از زندگی و محل رویش گل و گیاه باشد که به‌طور مؤکد به این نکته اشاره می‌کند که خود گلدان منشأ مظروف خویش یعنی آب و خاک است. هرچند این اشاره می‌تواند به سرشت بشری که از آب و گل است نیز اشاره ظریفی داشته باشد. این گلدان با زینت‌های بسیار شیدا و با صورتی سه‌وجهی، اشاراتی پرمعنا دارند که هنرمند شایسته، آن‌ها را عامدانه در نخستین نقطه شروع ضریح قرار داده است. وجود ساقه‌ها و گل‌افشانی‌های مانند محمود فرشچیان، اطراف با غنچه‌های مختوم در کتیبه پاسای و به‌ویژه پرتاووسی‌های مکرر، جملگی اشاره به انتشار ولایت و برکات و جودی صاحب مضجع شریف حضرت امام رضا(ع) است.

منابع: مطالعه کتیبه‌های پنجمین ضریح حرم مطهر امام رضا(ع)، نویسندگان: علیرضا شیخی و منوره قاسمی

■ خدمات خادمیاران در قالب قرارگاه «همه خادم الرضاییم»

معاونت خدمات اجتماعی بنیاد کرامت رضوی در دهه آخر صفر مأموریت مهمی در زمینه ساماندهی خادمیاران رضوی در سطح شهر مشهد بر عهده گرفته است. این معاونت با تشکیل قرارگاه میدانی «همه خادم الرضاییم» در چهار محور منتهی به حرم مطهر، وظیفه هدایت و پشتیبانی بیش از هزار خادمیار را در قالب خدمات حضوری به زائران بر دوش دارد.

ازجمله اقدامات میدانی خادمیاران تحت نظارت این معاونت می‌توان به راهنمایی زائر، خدمات ویلچر، کمک به سالمندان، جابه‌جایی بار و اسقبال از کاروان‌های زائران پیاده‌اشاره کرد؛ خدمتی مردمی و بی‌منت که صحنه‌هایی از عشق و ایثار را در خیابان‌های مشهد خلق خواهد کرد. برپایی چهار موبک کامل و مجهز برای ارائه خدمات اقامتی، پذیرایی، فرهنگی و رفاهی در سطح شهر برای بیش از ۱۰ هزار نفر در شب، از دیگر اقدامات این معاونت در دهه پایانی صفر خواهد بود. همچنین حمایت از موبک، تشکیل‌ها و هیئت‌های مذهبی با توزیع اقلام پذیرایی و ارائه خدمات تخصصی نظیر موبک خدمات پزشکی و خدماتی به‌منظور تعمیر ویلچر، کالسکه، کفش و... ازجمله خدمات پیش‌بینی شده معاونت خدمات اجتماعی بنیاد کرامت رضوی است.

■ خدمت‌رسانی در هفت مسیر منتهی به خراسان رضوی

مرکز خادمیاری و کانون‌های خدمت رضوی نیز با ایفای نقش فرااستانی، مسئولیت اسکان و خدمت‌رسانی به زائران در هفت مسیر منتهی به خراسان رضوی را برعهده خواهد داشت. خدمتی که شامل پذیرایی و ایجاد شرایط مناسب اقامت موقت برای زائران در این مسیرها و سطح شهر می‌شود. طرح‌های گسترده بنیاد کرامت رضوی برای دهه‌پایانی صفر، تنه‌ایک برنامه‌ریزی خدماتی نیست بلکه روایتی است از عشق، خدمت، مردمی‌سازی و مشارکت نهاده‌ین‌هشده در راستای تکریم زائر رضوی.

هر یک از مراکز وابسته به این بنیاد، با محوریت تخصص خود، تکه‌ای از پازل بزرگ «میزبانی در شأن امام رضا(ع)» را تکمیل می‌کنند. مشهد آماده‌است؛ زائران در راه‌اند.

■ خدمات روان شناختی و مشاوره‌ای

دیگر مرکز فعال در ایام پیش‌رو، مرکز جامع مشاوره آستان قدس رضوی است که با حضور مشاوران آموزش دیده در دو محور «میان راهی» و «موبک‌های درون شهری» مشغول به فعالیت خواهد بود. ارائه خدمات مشاوره خانواده، مشاوره مذهبی و روانی، به‌ویژه در موبک‌هایی که در باغ خاتون ومؤسسه تربیت بدنی آستان قدس رضوی تعبیه شده‌اند، از جمله برنامه‌های این مرکز است.

■ خدمات فرهنگی و اسکان ویژه بانوان و خانواده‌ها

مرکز امور بانوان و خانواده بنیاد کرامت رضوی با رویکردی اجتماعی، فرهنگی و رفاهی در سطح شهر مشهد و به‌ویژه در مناطق پرترد زائران، درصدد انجام ۸۸ خدمت و برپایی موبک‌های تخصصی است. موبک بزرگ نیمه خاتون(س)